

JAN ASTRIAB

ŚLEPCY

TEATR WIELKI
POZNAŃ 1984

**TEATR WIELKI
IM. STANISŁAWA MONIUSZKI
W POZNANIU**

**ODZNACZONY ORDEREM
SZTANDARU PRACY I KLASY**

DYREKTOR I KIEROWNIK ARTYSTYCZNY:

MIECZYŚLAW DONDAJEWSKI

ZASTĘPCY DYREKTORA:

BOGDAN IWANKOWSKI

PIOTR NĘDZYŃSKI

JAN ASTRIAB

ŚLEPCY

Prapremiera światowa

20 marca 1984

JAN ASTRIAB

ŚLEPCY

Opera

według dramatu Maurice'a Maeterlinck'a *Ślepcy*
w przekładzie Zenona Przesmyckiego

Opracowanie tekstu

Lech Terpiłowski, Jan Astriab

Scenariusz

Lech Terpiłowski

W scenariuszu wykorzystano fragmenty wierszy
Jerzego Harasymowicza, Zdzisława Łączkowskie-
go, Tadeusza Śliwiaka, Jules'a Superville'a i prze-
ślanie Lecha Terpiłowskiego

Kierownictwo muzyczne – **Antoni Gref**

Inscenizacja i reżyseria – **Lech Terpiłowski**

Scenografia – **Marian Jankowski**

Plastyka gestu i ruchu

Jacek Tomasiak

Przygotowanie chóru

Jolanta Dota-Komorowska

Postaci

Głos	Tadeusz Drzewiecki
Młoda Piękna Ślepa	Joanna Kozłowska
Najstarsza Ślepa	Aleksandra Imalska
Ślepa od Urodzenia	Ewa Bernat
Ślepa Wariatka	Ewa Iżykowska
Ślepy Nawiedzony	Krzysztof Szaniecki
I Ślepy	Jerzy Fechner
II Ślepy	Andrzej Ogórkiewicz
Najstarszy Ślepy	Piotr Liszkowski
Ślepy Głuchoniemy	Piotr Andrzejewski
Da capo (dobry omen)	Anita Radziej
Al fine (zły omen)	Elżbieta Nowaczyk

Zespół instrumentalny i chór

Teatru Wielkiego im. Stanisława Moniuszki
w Poznaniu

Dyrygent

Antoni Gref

Asystent dyrygenta

Jarosław Bagrowski

Asystent reżysera

Andrzej Kizewetter

Przygotowanie solistów:

Wanda Echaust

Suflerki

Stefania Benk

Aleksandra Jakubowska

Inspicjentki

Irena Lubońska

Janina Zalewska

ŚLEPCY

GŁOS

Ten wiatr i szum to ślepa przestrzeń
krążąca przez noc i dzień
pod niebem Andów nie będzie już gór, wąwozów ni doliny
ze wszystkich domów na świecie
z przepysznej urody globu
i tylko smutków zamiecie
z byłego Atlantyku lekki smak soli w przestworzu
i ryba latająca co nie pamięta o morzu
Tam gdzie kiedyś rosły lasy jakiś ptak pieśń w niebo
wzniesie
jeden Bóg go usłyszy i powie „to skowronek”
lecz kto go pozna i oddzieli pieśń od ciszy

CHÓR

Przechodzimy obojętnie
potracamy się — mijamy się
i każdy umiera w samotności
i nikt nikogo nie widzi
i pytamy o praktyczny sens naszej egzystencji

MŁODA PIĘKNA ŚLEPA

Pamiętam, że widziałam
pewnego dnia patrzyłam na śnieg ze szczytu jakiejś góry
zaczynałam rozróżniać tych, którzy będą nieszczęśliwymi

ŚLEPY NAWIEDZONY

Co chcesz przez to powiedzieć?

MŁODA PIĘKNA ŚLEPA

Rozróżniam ich jeszcze dziś chwilami po głosie
mam wspomnienia, które stają się jaśniejszymi, gdy o nich
nie myślę

ŚLEPY NAWIEDZONY

Ja nie mam żadnych wspomnień

I ŚLEPY

Obudziliście mnie

II ŚLEPY

Nie idzie jeszcze
nie słyszę, aby ktoś szedł

ŚLEPA OD URODZENIA

Byłby czas wracać

I ŚLEPY

Trzeba by wiedzieć, gdzie jesteśmy

CHÓR

czy kto spomiędzy nas wie, gdzie jesteśmy

NAJSTARSZY ŚLEPY

Wiemy mniej więcej wszystko co trzeba by wiedzieć
pogawędzimy więc trochę czekając na jego powrót

NAJSTARSZA ŚLEPA

powiedział nam, aby go oczekiwać w milczeniu i pokorze

NAJSTARSZY ŚLEPY

Nie jesteśmy w kościele

NAJSTARSZA ŚLEPA

Nie wiesz, gdzie jesteśmy

ŚLEPY NAWIEDZONY

Boję się, gdy nie rozmawiam

II ŚLEPY

Czy wiecie dokąd on poszedł?

I ŚLEPY

Staje się dla nas za stary
Zdaje się, że sam nie widzi już dobrze od jakiegoś czasu
nie chce się do tego przyznać
boi się, aby kto inny nie zajął jego miejsca pomiędzy nami
Podejrzewam, że nie widzi już prawie zupełnie

I ŚLEPY

Potrzeba by nam nowego przewodnika
on już nas nie słucha
a nas jest coraz więcej

SLEPA OD URODZENIA

Jestem pewna, że zbłąkał się razem z nami i teraz szuka
drogi

Dokąd poszedł?

nie ma prawa zostawiać nas samych

I SLEPY

Trzeba będzie poskarżyć się na to

SLEPY NAWIEDZONY

Komu się poskarżyć?

NAJSTARSZA SLEPA

Zmęczony był po tak długiej drodze
wydaje się, że usiadł na chwilę między nami

nie mówi już nic prawie

chciał koniecznie wyjść dzisiaj

mówił, że chce po raz ostatni zobaczyć wyspę przed
nastaniem zimy

Zdaje mi się, że zima będzie długa i bardzo mroźna
przeczuwam, że lody nadchodzą już od północy

SLEPY NAWIEDZONY

Tyle lat mieszkam w starym swetrze
i kiedy wieczorem

z rękami pod głową zasypiam leżąc na dachu wagonu

nie wiem dokąd zaprowadzi mnie gwiazdziste niebo

Martwię się gromadką wierszy, które mam na swym
utrzymaniu

dla wierszy zima jest ciężka
mówią

piękna zima piękne wiersze
rzeczywiście

I SLEPY

Czy tu jest latarnia morska?

MŁODA PIĘKNA SLEPA

Jest na północnym krańcu wyspy

myślę, że nie jesteśmy od niej daleko

Mówił, że dostrzega jej światło przez gęstwiny liści

Nigdy jeszcze nie wydawał mi się tak smutny jak dzisiaj
wydaje mi się, że płakał

Nie wiem dlaczego płakałam i ja także
choć nie wiem jak to wygląda
Nie słyszałam jego odejścia
Nie pytałam go o nic więcej

I SLEPY

Nam nic nie powiedział z tego wszystkiego

MŁODA PIĘKNA SLEPA

Nie słuchacie go, kiedy mówi

NAJSTARSZA SLEPA

Szemeracie wszyscy, kiedy mówi

II SLEPY

Nam powiedział odchodząc po prostu „dobranoc”

I SLEPY

Czy jesteśmy blisko morza?

II SLEPY

Słyszę tylko ślepa modlącą się

NAJSTARSZA SLEPA

Słuchajcie dobrze

usłyszycie morze poza szmerem modlitw

II SLEPY

Tak, słyszę teraz coś więcej
co nie jest od nas daleko

SLEPA OD URODZENIA

Czy jest teraz słońce?

NAJSTARSZY SLEPY

Nie sądzę

zdaje mi się, że jest bardzo późno

POZOSTALI SLEPCY

Godzina, która?

Teraz?

nikt nie wie

SŁEPY NAWIEDZONY

Myślę, że jest bardzo ciemno
przy słońcu widzę pod powiekami błękitną linię
widziałem dziś jedną, ale dużo wcześniej
Teraz nie dostrzegam już nic

SŁEPA OD URODZENIA

Ale spójrzcie na niebo
wy, którzy czasem widzicie cokolwiek
Może na niebie zobaczycie jakiś znak?

SŁEPY NAWIEDZONY

Nie wiem, czy jesteśmy pod odkrytym niebem

MŁODA PIĘKNA SŁEPA

Zdaje mi się, że czuję światło księżycy na rękach

NAJSTARSZA SŁEPA

Ja sądzę, że są gwiazdy
Słyszę je, słyszę

MŁODA PIĘKNA SŁEPA

Ja także słyszę gwiazdy

I SŁEPY

Ja nic nie słyszę

II SŁEPY

Ja słyszę tylko szmer naszych oddechów

SŁEPA OD URODZENIA

Ja nigdy nie słyszałam gwiazd

NAJSTARSZY SŁEPY, I i II SŁEPY

My także nie

II SŁEPY

Idźmy stąd

NAJSTARSZA SŁEPA

Mój Boże, powiedzcie nam gdzie jesteśmy
nie można wечно szukać

MŁODA PIĘKNA SŁEPA

Poznaję cię po głosie
poznaję cię po chodzie
ale najbardziej poznaję cię po nieobecności

SŁEPY NAWIEDZONY

Jestem drzewo
przysięgą na wierność ziemi są moje korzenie
jestem drzewo
twój dozgonny przyjaciel
uderz w pień odezwią się wszystkie moje struny
jestem drzewo
jestem własny pomnik za późniejsze zasługi

II SŁEPY

Czy długo tu jesteśmy?

NAJSTARSZA SŁEPA

Zdaje mi się, że jesteśmy tu już od wieków

SŁEPY NAWIEDZONY

Zaczynam się domyślać, gdzie jesteśmy

I SŁEPY

Słyszycie, słyszycie?

II SŁEPY

Nie jesteśmy tu sami

SŁEPA OD URODZENIA

Od dawna już coś miarkuję
ktoś nas podsłuchuje

MŁODA PIĘKNA SŁEPA

Skąd ja pochodzę
nie zdołam wam tego powiedzieć
jakże chcecie abym wam wytłumaczyła
to daleko stąd
to gdzieś za morzami
Pochodzę z wielkiego kraju
znakami mogłabym wam pokazać
ale żadne z nas nie wódzi
Błądziłam zbyt długo
ale widziałam słońce i wodę i ogień, góry, twarze, kwiaty

niezwykle góry, twarze
Na tej wyspie nie masz podobnych
zbyt ciemno tu i zimno
nie czułam już ani razu ich zapachu
od chwili kiedy zaniewidziałam
A'e widziałam swoich rodziców i siostrę
Byłam wówczas zbyt młoda, aby wiedzieć gdzie byłam
bawiłam się jeszcze nad brzegiem morza
Pamiętam, że widziałam
Pewnego dnia potrzyłam ze szczytu jakiejś góry
zaczynałam rozróżniać tych, którzy będą nieszczęśliwymi

NAJSTARSZY ŚLEPY

Nie widzimy nigdy jedni drugich
zapytujemy się wzajem i wzajem sobie odpowiadamy
żyjemy razem, jesteście razem
ale nie wiemy kim jesteście
Cóż z tego, że możemy się wzajem dotykać rękami
Oczy widzą więcej niż ręce
Nie widzieliśmy nigdy domu
i nie wiemy, gdzie mieszkamy

I ŚLEPY

Nie potrzeba światła tym, którzy nie widzą

CHÓR I WSZYSCY ŚLEPCY

Oto lata całe jesteśmy razem i nie widzieliśmy się ani
razu

CHÓR

można by powiedzieć, że zawsze jesteśmy sami

NAJSTARSZY ŚLEPY

Mówimy o dwóch różnych sprawach
nie rozumiemy się
prowadzimy małe nędzne życie

NAJSTARSZA ŚLEPA

Śni mi się czasem, że widzę

NAJSTARSZY ŚLEPY

Ja widzę tylko we śnie

Któż to dotknął mych rąk

I ŚLEPY

Coś spadło koło nas

NAJSTARSZY ŚLEPY

To leci z góry
nie wiem co to jest

Czy ktoś przyszedł nas przestrzec?

II ŚLEPY

Nie ma co odpowiadać — on nie słyszy

ŚLEPA OD URODZENIA

Przyznać trzeba, że głusi są bardzo nieszczęśliwymi
Słyszę, że pochyła się ku mnie

I ŚLEPY

Słyszę jeszcze inny jakiś szmer

II ŚLEPY

Myślisz, że to nasza biedna siostra trze sobie oczy?

NAJSTARSZA ŚLEPA

Ona nigdy nic innego nie robi
słyszę ją co noc

ŚLEPA OD URODZENIA

Wariatka nigdy nie mówi

NAJSTARSZA ŚLEPA

Przestała mówić odkąd ma dziecko
wydaje się, jakby ciągle się czegoś bała

NAJSTARSZY ŚLEPY

A wy, czy boicie się tutaj?

NAJSTARSZA ŚLEPA

Tak, boimy się

MŁODA PIĘKNA ŚLEPA

Boimy się od dawna

NAJSTARSZY ŚLEPY

Jest jeszcze coś innego
jestem pewny, że jest jeszcze coś innego
ja nie tylko płaczu się boję

I ŚLEPY

Myślę, że to wariatka
tylko ona tak płacze

NAJSTARSZA ŚLEPA

Powiadają, że ona jeszcze chwilami widzi

I ŚLEPY

Nie słyhać, aby inni płakali

NAJSTARSZY ŚLEPY

Trzeba widzieć, by płakać

ŚLEPY NAWIEDZONY

Odmawiam postów
nie posypię głowy prochem
u bram zranionych wszelkiej zgody stanę
gdzie ofiary kananejskie
i odrzuć miecze i ogień
stanę między człowiekiem a człowiekiem
a zamiast pięści panującej udzielę ostatniej miłości

I ŚLEPY

Przestańmy myśleć o moizu

II ŚLEPY

Ależ trzeba o nim myśleć
skoro ono dosięgnie nas za chwilę

I ŚLEPY

Nie wiem, czy to ono

II ŚLEPY

Słyszę jego fale jak gdybym przed chwilą zwilżył w nim
ręce

I ŚLEPY

W takim razie nie możemy zostać tutaj
fale otaczają nas — czują to już
Idźcie za mną

NAJSTARSZY ŚLEPY

Dokąd chcesz iść?

I ŚLEPY

Dokąd bądź
nie chcę dłużej słuchać szumu tych fal
odszukam drogę
wracamy

ŚLEPCY

Gdzie jesteś?
Dokąd idziesz?
Zatrzymaj się! Stój!

I ŚLEPY

Czekajcie
nie idźcie jeszcze za mną
ja powrócę

NAJSTARSZA ŚLEPA

On zatrzymuje się

ŚLEPCY

D'aczego?
Co się stało?
Powiedz, gdzie jesteś?

ŚLEPA OD URODZENIA

Tutaj jesteśmy, tutaj
Czy wszyscy jesteśmy razem
zbliście się jeszcze do mnie
gdzie wasze ręce
zimno bardzo

MŁODA PIĘKNA ŚLEPA

Och, jakże twoje ręce są zimne
Zakryłam sobie oczy rękami
zdawało mi się, że przejrzę nagle

I ŚLEPY

Któż to tak płacze?

NAJSTARSZA ŚLEPA

To wariatka szlocha

I ŚLEPY

Jednak ona nic nie wie
nie zna przecież prawdy

CHÓR

Zatrzymaj się!

NAJSTARSZY ŚLEPY

Myślę, że poczekamy tutaj

NAJSTARSZA ŚLEPA

Może ktoś nadejdzie

NAJSTARSZY ŚLEPY

Któżby miał nadejść jeszcze

II ŚLEPY

Myślę, że ludzie z wielkiej latami morskiej dostrzegą nas

NAJSTARSZY ŚLEPY

Oni nigdy nie schodzą ze swojej wieży

MŁODA PIĘKNA ŚLEPA

Może zobaczą nas

NAJSTARSZA ŚLEPA

Patrzq zawsze w stronę morza

I ŚLEPY

Któż to tak dygoce, że aż nami wstrząsa?

NAJSTARSZA ŚLEPA

Zdaje mi się, że to wariatka dygoce najmocniej

ŚLEPA OD URODZENIA

Nie słychać jej dziecka

NAJSTARSZY ŚLEPY

Ono jedno mogłoby wiedzieć, gdzie jesteśmy

MŁODA PIĘKNA ŚLEPA

Słuchajcie odgłosu kroków

Zbliżają się, słuchajcie

NAJSTARSZY ŚLEPY

Dziecko płacze

MŁODA PIĘKNA ŚLEPA

Ono widzi

ono musi widzieć, skoro płacze!

Nie płacz, nie bój się

nie ma się czego trwożyć

Jesteśmy tutaj, jesteśmy koło ciebie

Co widzisz?

NAJSTARSZA ŚLEPA

Szelest kroków zbliża się tu

I ŚLEPY

Może to woda morska

MŁODA PIĘKNA ŚLEPA

nie, nie, nie — to kroki!

Słyszę je prawie tuż koło nas

Co widzisz, powiedz!

NAJSTARSZA ŚLEPA

W którą stronę patrzy?

MŁODA PIĘKNA ŚLEPA

Zwraca się za każdym razem w stronę szmeru stąpań
gdy się z nim zwróć w innym kierunku odwraca się
najwidoczniej — aby widzieć

Tak, ono widzi

ono musi widzieć coś niezwykłego

NAJSTARSZA ŚLEPA

A teraz?

MŁODA PIĘKNA SLEPA

Kroki zatrzymały się pośród nas

SLEPCY

Kto ty jesteś?

Miej litość nad nami! Zlituj się!

CHÓR

Przechodzimy obojętnie
przechodzimy obok
potrącamy się
omijamy
a nikt nikogo nie widzi

SLEPCY

To już koniec
koniec wieńczy dzieło
tu już się więcej nic nie zdarzy
tu każdy żyje na własny rachunek
i każdy umiera w samotności
tu nikt nikogo nie widzi
żyjemy jak ślepcy
doskonale osobni
przechodzimy obojętnie obok wielkich i małych dramatów
wydaje się nam, że mamy na wszystko swój własny punkt

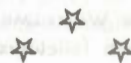
a to tylko ślepc: jasność poglądów
opętani żądzą życia
choć jakże z nim skłóceni
jakże często chcemy uciec od samych siebie
ścigani dławiącym gardło pytaniem
o praktyczny sens naszej egzystencji

CHÓR

Czy ktoś wie gdzie jesteśmy

JAN ASTRIAB

urodził się w 1937 r. w Smerekowcu koło Gorlic. Kompozycję studiował w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej w Poznaniu u Stefana Bolesława Poradowskiego oraz w Eastman School of Music (stan Nowy Jork) pod kierunkiem Warrena Bensona. W 1964 został laureatem Konkursu Młodych Związku Kompozytorów Polskich za 2 wokalizy, w 1974 — Konkursu Kompozytorskiego im. K. Szymanowskiego za utwór orkiestrowy *Diphthong II*. Wykłada kompozycję w poznańskiej Akademii Muzycznej, gdzie także pełni funkcję dziekana Wydziału Kompozycji, Teorii i Dyrygentury. Jest twórcą utworów orkiestrowych (*Tryptyk, Dialogi, Metamorfozy, Diphthong I i II, Koncert skrzypcowy*), kameralnych (dwa kwartety smyczkowe, *Oktet* na instrumenty dęte, *Frazy* na fortepian i klawesyn, *Dimorphoses* na 7 instrumentów), fortepianowe (*2 preludia, Sonores*) i wokalnych (pieśni do słów T. Różewicza i T. Mieszkowskiego).

Mój powrót do dramatu *Ślepcy* Maeterlincka w 1981 roku był o tyle ważnym momentem związanym z powstaniem opery, że wypadł właśnie w czasie, kiedy szukałem tekstu literackiego, który dałby mi możliwość wyrażenia w muzyce także mojego stosunku do świata i ludzi. Ponadto, nie bez znaczenia dla późniejszej pracy w abstrakcji dźwiękowej był dla mnie fakt wielowymiarowości tekstu stwarzający pewną „atrakcyjną trudność” tak, moim zdaniem, ważną w pracy kompozytorskiej.

Forma tej opery zbudowana jest z trzech zasadniczych elementów:

- 1) warstwy muzycznej związanej z tekstem literackim,
- 2) pięciu chorałów wkomponowanych w tok sceniczny,
- 3) pięciu tańców pantomimicznych rozmieszczonych na przestrzeni całego utworu.

Zarówno chorały, jak i tańce, oprócz zadania czysto muzycznego spełniają także rolę symboliczną. Chorały są bażą zasadniczych idei dramatu i łącznikami w znaczeniach muzycznych, natomiast tańce pantomimiczne, w sensie muzycznym, dzielą, bądź „rozbijają” formę, a w znaczeniu ideowym są symbolem zagrożenia, beznadziejności, konformizmu atrakcji i pokusy.

Obok zasadniczych idei dramatu niezwykle ważna była dla mnie muzyczna penetracja wątków istniejących tu jak gdyby na marginesie, np. ucieczka przed zagrożeniem i niepewnością w nadzieję lub miłość, bądź tęsknota za tym, co jest do końca nigdy nieosiągalne, a co stanowi wszelki sens naszego dążenia.

Jan Astriab

Poznań, 25 stycznia 1984

LECH TERPIŁOWSKI

urodził się w 1930 r. w Warszawie. Muzyk i dziennikarz, od trzydziestu lat uprawia felietonistykę, krytykę muzyczną i publicystykę teatralno-muzyczną jako m. in. współzałożyciel i długoletni redaktor „Ruchu Muzycznego” i współpracownik licznych gazet i periodyków („Jazz”, „Kultura”, „Teatr”, „Scena”, „Szpilki” i in.). W latach 1963—65 był dramaturgiem Opery Poznańskiej, później — Teatru Muzycznego w Gdyni. Od 1982 kieruje Teatrem Muzycznym TVP w Chorzowie. W teatrach dramatycznych i muzycznych zajmuje się reżyserią, na użytek praktyki scenicznej realizując swój model „teatru muzycznego” (*Ślepcy, Grażyna, W małym dworku*). Współtłumaczył libretta operowe i operetkowe (m. in. wystawianego w Poznaniu *Małego kominiarzczyka* B. Brittena), sam jest także autorem librett (*Moulin Rouge collage* wg J. Offenbacha, *Esik w Ostendzie* balet G. Bacewicz, *Powanie* opero-balet T. Kiesewettera), scenariuszy widowisk telewizyjnych i estradowych oraz publikacji z dziedziny muzycznej (*Witold Rowicki, Piosenka polska*, artykuły w *Kulturze muzycznej Polski Ludowej 1945—55, Muzyce polskiej, Polskich ścieżkach do jazzu* i in.).

☆ ☆ ☆
☆ ☆ ☆
(...)

...Kształt dzisiejszego spektaklu nie objawił się Lechowi Terpiłowskiemu od razu. Jest on logiczną konsekwencją poprzedniej inscenizacji, zrealizowanej w Teatrze im. C. K. Norwida w Jeleniej Górze w 1977 roku. Spektakl o niewątpliwym posmaku bardzo śmiałego eksperymentu powitany został jednoznacznym aplauzem prasowego wielogłosu. Terpiłowski — w najlepszym tego słowa znaczeniu obsejonista muzyczności teatru dostrzegł w *Ślepcach* z błędną intuicją to, co decyduje o wspaniałej możliwości oparcia dramatu o strukturę muzyczną. Napisał o tym w sposób jasny i przekonujący w programie jeleniogórskiej inscenizacji z 1977: „*Jest to tylko propozycja powrotu do archetypu teatralnego w ogóle, a w tym przypadku — próba odczytania nastrojowości teatru symbolicznego, jak gdyby słyszanego i brzmiącego dla nas poprzez muzykę. Wybór pozycji wynika m. in. z niezwyklej wprost muzyczności słowa, jakim po mistrzowsku operuje Maeterlinck w prowadzeniu frazy, budując niemal gotowe zdania muzyczne o skończonej architektonice wokalne: w dialogu wręcz słyszy się dźwięczący przepływ i przenikanie wzajemne, na zasadzie osmozy, słowa semantycznego i fonicznego*”.

Bliskie to wypowiedzi Mallarme'go o „*poezji jako o znaczeniu unoszącym się w powietrzu*” i percepcji, jako „*stopniowym jego odgadywaniu*”. Tak właśnie według heterononmistów „*znaczy*” muzyka. Niewątpliwie korzenie takiego myślenia dzisiejszego inscenizatora i reżysera tkwią w mistycyzującej filozofii niemieckiej z kręgu Schopenhauera i Nietzschego, choć przedmiotem ich działania jest sztuka francuska. Może właśnie Terpiłowskiemu uda się dokonanie syntezy pomiędzy pierwiastkiem germańskim i romańskim w teatrze muzycznym. Przy tym wszystkim nie odnosimy jednak wrażenia, iż adaptator liczy bezkrytycznie na alchemiczny cud odkrycia się w tak umuzycznionym tekście prawd objawionych, a dotychczas nieznanych kolejnym inscenizatorom dramatu. Jego cel: odszukanie muzyki w poezji, muzyki niewątpliwie tam zawartej, jest w znacznym

stopniu propozycją metody odczytu Maeterlinckowskiego algorytmu, swego rodzaju percepcyjno-muzyczną paleografią symbolizmu.(...)

Mirosław M. Bujko

(fragm. artykułu „Muzyczny teatr
twoji oczekiwania i milczenia”)

Redakcja programu — *Danuta Gwizdalanka*

Współpraca — *Czesław Mus*

Projekt okładki — *Marian Jankowski*

Cena 30 zł

Kierownictwo Artystyczne

DYRYGENCI

Mieczysław Dondajewski
Antoni Gref
Edwin Kowalski
Jan Kulaszewicz
Adam Pałka
Wojciech Michniewski
(współpraca)

KONSULTANT PROGRAMOWY

dr hab. Michał Bristiger

KIEROWNIK BALETU

Ewa Pawlak

PEDAGOG BALETU

Artur Romanienko

ASYSTENT CHOREOGRAFA

Eleonora Panek

KIEROWNIK CHÓRU

Jolanta Dota-Komorowska

KIEROWNIK WOKALNY

Krystyna Kujawa

ASYSTENT DYRYGENTA

Jarosław Bagrowski

ASYSTENCI REŻYSERA

Andrzej Kizewetter
Władysław Wdowicki

KOREPETYTORZY I PEDAGODZY WOKALISTÓW

Ewa Cwiczekowska
Wanda Echaust
Lucyna Klockiewicz
Krystyna Kujawa
Rajmund Nowicki
Iwona Wróblewska

KOREPETYTOR BALETU

Wanda Żurawska

INSPICJENTKI

Irena Lubońska
Janina Zalewska

SUFLERKI

Stefania Benk
Aleksandra Jakubowska

Soliści

SOPRANY

Elżbieta Ardám
Ewa Iżykowska
Danuła Kaźmierska
Stefania Kondella
Antonina Kowtunów
Joanna Kozłowska
Krystyna Kujawińska

Barbara Mądra
Jadwiga Myszkowska
Krystyna Pakulska
Danuta Trudnowska
współpraca: Magdalena
Krzyńska

MEZZOSOPRANY

Ewa Bernat
Wacława Górny-Rann
Aleksandra Imalska
Wanda Kaczmarek
Ewa Sukiennik
Ewa Werka

TENORY

Marek Bieniaszewski
Aleksander Burandt
Józef Kolesiński
Marian Kouba
Michał Marzec
Jerzy Walczak
Ryszard Wróblewski

BARYTONY

Jan Czekay
Jerzy Fechner
Marian Kondella
Andrzej Ogórkiewicz
Krzysztof Szaniecki
Janusz Temnicki
Władysław Wdowicki

BASY

Marcin Bednarek
Wiesław Bednarek
Marian Kępczyński
Andrzej Kizewetter
Edward Kmiciewicz
Jerzy Kulczycki
Piotr Liszkowski

Balet**PIERWSI TANCERZE**

Małgorzata Połyńczuk
Ewa Pawlak
Eugenia Pisarczyk
Ryszard Baranowski
Wiesław Kościelak
Juliusz Stańda

SOLIŚCI

Maria Bielecka
Danuta Borowiec
Jolanta Dybuś
Jadwiga Jończyk
Kornelia Matecka
Ewa Misterka
Eleonora Panek
Lucyna Sosnowska
Andrzej Górny
Janusz Kołodziejczak
Józef Zieliński

KORYFEJE

Urszula Kmiciewicz
Wiesława Małicka

Beata Milon
Elżbieta Nowaczyk
Małgorzata Piatkowska
Zofia Stróżniak
Bożena Tomiak
Ryszard Dłużewicz
Paweł Michożewski
Grzegorz Witkowski

ZESPÓŁ

Małgorzata Algusiewicz
Małgorzata Cyranek
Krystyna Frąckowiak
Magdalena Hübner
Elżbieta Lejman
Jolanta Łapińska
Barbara Matuszyńska
Grażyna Ratajczak
Maria Sobczewska
Liliana Surdyk
Barbara Śmielowska
Jolanta Weber
Lidia Wieczorek
Jolanta Woś
Sławomir Balcerek
Paweł Janiak
Jacek Szczytowski

INSPEKTOR BALETU

Nina Grzegorzewska

Chór**SOPRANY**

Wiesława Antkowiak
Jadwiga Babiańska

Bożena Boch
Leopolda Czarnecka
Józefa Francuziak
Wiktoria Jarosz
Barbara Jędrychowska
Krystyna Kolańska
Wiesława Koperna
Dorota Kosmańska
Krystyna Lejman
Jadwiga Łukaszewska
Katarzyna Piotrowska
Kornelia Skrzypek
Bożena Szczerbal
Wioletta Torzewska
Hanna Wójcik
Krystyna Zakrzewska
Sylwia Zwierzyńska

ALTY

Janina Banach
Teresa Duszyńska
Olga Furmanowicz
Janina Jankowska
Izabela Kopiec
Bronisława Kosmała
Krystyna Kozłowska
Małgorzata Leopold
Irena Masiel
Danuta Nowak
Maria Owczarzak
Katarzyna Piasecka
Jolanta Rode
Alicja Szerszniewska
Maria Wiethan-Żołądź
Weronika Ziółkowska

INSPEKTOR

Irena Masiel

TENORY

Krzysztof Antkowiak

Rafał Bartkowiak
Adam Józefczyk
Piotr Kozieli
Bogumił Krzyżaniak
Bernard Rogaliński
Tomasz Sobkiewicz
Tolislaw Wiśniewski
Tomasz Wolski
Jan Wower
Piotr Woźniak

BASY

Lech Algusiewicz
Janusz Babiański
Janusz Kaczmarek
Włodzimierz Kalemba
Stanisław Olenderek
Grzegorz Pozorski
Wiesław Soliński
Jerzy Szalaty
Stefan Woróżbicki
Kazimierz Zmarz

INSPEKTOR

Bogumił Krzyżaniak

Chór**przyoperowy****ALTY**

Anna Nowak

SOPRANY

Mieczysława Andrzejak
Danuta Sobkowiak

TENORY

Stanisław Białasik
Eugeniusz Cołta
Brunon Gezecki
Grzegorz Heintze

Aleksander Kwapisze-
wski
Zygmunt Lasota
Stanisław Lewandowski
Stanisław Piątek
Piotr Snuszka

BASY

Stanisław Gazecki
Ryszard Grobelny
Arkadiusz Hirsch
Krzysztof Jahns
Andrzej Just
Jacek Moczyński
Jerzy Pruchniewski
Andrzej Przygocki
Ryszard Skąpski
Jan Szymański

INSPEKTOR

Jerzy Pruchniewski

Orkiestra**I SKRZYPCE**

Piotr Kostrzewski
koncertmistrz
Wacław Szymański
z-ca koncertmistrza
Krzysztof Dastych
Bogumiła Chojnacka
Jerzy Stasik
Romuald Hejnowicz
Teresa Zielańkiewicz-
Ciesielska
Dezydery Grzesiak
Maria Bawolska
Małgorzata Hadyńska
Maria Matuszewska
Tadeusz Kunysz
Zbigniew Broniewski

Maria Olszewska
Maria Janiga
Sławomir Jarmołowicz

II SKRZYPCE

Bolesław Hypki
Józef Murawski
Stanisław Twardecki
Tadeusz Jarzyński
Ryszard Chmielewski
Olga Hała
Danuta Gogolewska
Krzysztof Masiyk
Małgorzata Balcerek
Halina Farbotnik
Elżbieta Zawartowska

ALTÓWKI

Aleksander Rybkowski
Ryszard Hoppel
Andrzej Grześkowiak
Jolanta Langa
Bogumiła Kostek
Wojciech Gumny
Aleksandra Glinkowska

WIOLONCZELE

Bożena Zimowska
— koncertmistrz
Arkadiusz Broniewski
— koncertmistrz
Antonina Górńska
Janusz Kołpowski
Kazimierz Trzeciak
Ewa Koźmińska
Teresa Budziszak
St. Dziedziniiewicz

KONTRABASY

Franciszek Radziszewski
Ryszard Kaczanowski

Jerzy Szpringer
Stanisław Binek
Józef Pszczółka

FLETY

Jerzy Pełc
Idzi Hankiewicz
Krystyna Buda
Bożena Kasprzak
Brygida Gwiazdowska

OBOJE

Witold Jelński
Mariusz Dzedziniewicz
Andrzej Penc
Alina Frankowska
Krzysztof Leśniewicz
Ireneusz Kociński

KLARNETY

Lucjan Wiza
Marian Walczak
Michał Holas
Kazimierz Budzik
Krzysztof Mayer

FAGOTY

Jan Janas
Stanisław Stasiński
Andrzej Józefowicz
Karol Bilecki

WALTORNIE

Władysław Pawłowski
Jan Konieczny
Kazimierz Kostyra

Zenon Kujawiński
Włodzimierz Kuzik
Witold Habdas
Leszek Walkowiak

TRĄBKI

Stanisław Kwapisz
Marian Maślanka
Mieczysław Leśniczak
Leszek Kubiak
Henryk Rzeźnik

PUZONY

Mirosław Miłkowski
Edward Chmiel
Marian Stroński
Jerzy Czajka
Jacek Kasprzak
Franciszek Sikora

TUBA

Czesław Piechocki

HARFA

Hanna Petruk
Hanna Jelonek

PERKUSJA

Henryk Dycha
Lucyna Sobieska
Aleksandra Szymańska
Małgorzata Bogucka
Adam Palachowski

INSPEKTOR ORKIESTRY

Tadeusz Jarzyński

BIBLIOTEKARZ

Stanisław Twardecki

Dział techniczny

KIEROWNIK TECHNICZNY

Eugeniusz Stańczyk
Czesław Pietrzak

MALARNIA

Adam Rymarczuk

PRACOWNIA KRAWIECKA

Bronisława Kędziora
Jerzy Pstrąg

MODYSTKA

Eugenia Jędraszczyk

MAGAZYN KOSTIUMÓW

Kamila Tolińska

STOLARNIA

Jan Dolata

OŚWIETLENIE

Bronisław Mintura

AKUSTYK

Tadeusz Jędrzejczak

PERUKARNIA

Stanisław Skarbiecki

SCENA

Ryszard Starosta

DEKORATORNIA

Konrad Nowicki

WARSZTAT OBUWNICZY

Henryk Leszczyński

ŚLUSARNIA

Romuald Derucki

REKWIZYTORNIA

Eugenia Wiśniewska